

ISSN 1450-9083
UDK 801

Институт за српски језик САНУ

ЛИНГВИСТИЧКЕ АКТУЕЛНОСТИ

I/1

Београд, 2000

Marek Stachowski (ed.): LANGUAGE AND CULTURE OF TURKIC PEOPLES (Studia Turcologica Cracoviensia 5). Jagiellonian University, Institute of Oriental Philology, Polish Academy of Arts and Sciences, Krakow, 1998.

Edicija pod naslovom *Studia Turcologica Cracoviensia* počela je da izlazi u Krakovu 1995. godine. Do sada je objavljeno pet brojeva, uglavnom monografija radova iz oblasti turkologije. Peta po redu sveska iz ove edicije predstavlja zbornik radova pod naslovom *Jezik i kultura Turskih naroda*, posvećen pedesetogodišnjici smrti prof. Tadeuša Kovalskog (1889–1948) i osamdesetogodišnjici osnivanja turkoloških studija na Jagelonskom Univerzitetu u Krakovu. Prof. Kovalski je bio jedan od najistaknutijih evropskih turkologa i osnivač poljske turkologije. Osvrtu na najvažnije oblasti njegovog rada i njegovu zaostavštinu posvećena su dva uvodna rada: Ewa Siemieniec-Gołaś, Tadeusz Kowalski (1889–1948) i Ewa Dziurzyńska "Der Nachlass von Tadeusz Kowalski", kao i članak Edwarda Tryjarskog "Restoration of Oriental Studies in Poland after the World War II as Reflected in Five Letters by Tadeusz Kowalski".

Zbornik sadrži još dvadeset i četiri rada:

Тамара Байрашаускайте "Политическая культура литовских татар в XIX веке" (o integraciji i političkom životu litavskih Tatara u Rusiji XIX veka),

Árpád Berta "On the Turkic Background of the Hungarian Word *csalán* 'nettle' / 'stinging nettle'" (u članku se daje turska etimologija navedene mađarske reči),

* Знатно дужа верзија овог приказа биће објављена у наредном броју ЗБМСФЛ, који ће бити посвећен академику Павлу Ивићу.

Uwe Bläsing "Armeno – Tucica: Etymologische Untersuchungen anhand von Materialien aus dem Hemşingebiet" (etimološka analiza pet apelativa i pet onima jermenskog /hemšinskog/ porekla iz turskog dijalekta pokrajine Riza),

Danuta Chmielowska "Jan Łepkowski - Homme d'action, Président de la colonie polonaise en Turquie" (o J. Lepkovskom, istaknutom članu poljske zajednice u Turskoj i prijatelju T. Kovalskog),

Jan Ciopiński "About Nesimî Once More" (prevod i analiza jednog Nesimijevog gazela),

Éva Ágnes Csató, Should Karaim Be 'Purer' than Other European Languages? (o purističkim tendencijama u savremenoj normativistici karaimskog jezika),

Elif Dilmaç "Einige Briefe Rahmeti Arats an Tadeusz Kowalski" (jedanaest pisama Rahmeti Aratsa (1900-1964), profesora turskog jezika i književnosti na Istarskom univerzitetu profesoru T. Kovalskom),

Gerhard Doerfer "The Suffix of the Third Person Plural of the Verb in Khorasan Turkic" (razmatra se glagolski pluralni sufiks trećeg lica u horasanskom turskom jeziku u svetlu uticaja iranskih jezika i dijalekata),

Юрий Гордев "Татарь в Белоруссии" (o oživljavanju društvenih i religioznih institucija tatarske zajednice u Belorusiji u poslednjih desetak godina),

Евгений Хелимский "Тюркские лексические раритеты в маторском языке" (daje se etimološka analiza dvadesetak reči iz matorskog jezika koje vode poreklo od turskih leksičkih rariteta, kako ih naziva autor, do danas nepotvrđenih u turskoj leksikografiji. Autor predlaže i uvođenje posebnog simbola, na primer ⁰, za nepotvrđene oblike, za razliku od asteriska koji se koristi za prajezičke rekonstrukcije),

Henryk Jankowski "On Polish Tatar Names *Mucha* and *Muchohon*" (pokušaj etimološke analiza dva tatarska onima tamnog postanja),

Zuhal Kargı Ölmez "Oïrot Etymologies (I)" (rad je zamišljen kao probni članak etimološkog rečnika ojrotskog jezika i predstavlja etimološku analizu reči na slovo *a*),

Mehmet Ölmez "Potanin's Yellow Uigur Material and its Importance Today" (leksikološka i etimološka analiza reči iz jednog od ujugurskih jezika na osnovu pisanog materijala ruskog naučnika Potanina s kraja XIX veka, sa rečnikom na kraju rada),

M. Gürkan Önal "Einige Vierzeiler aus Urfa, gesammelt von Tadeusz Kowalski" (pripremljeno i prevedeno deset četvorostiha na dijalektu iz Urfe, na osnovu ar-

hivskog materijala koji je prikupio T. Kovalski, na kraju je data njegova bibliografija radova o osmansko-turskim dijalektima),

Marzanna Pomorska "New-Persian Loanwords in Anatolian-Turkish Dialects (2)" (nastavak rada objavljenog u prvoj svesci edicije *Studia Turcologica Cracoviensia*, o novopersijskim pozajmljenicama u anadolskim turskim dijalektima. Leksički materijal je sakupljen iz novijih izvora koji obrađuju dijalekat Urfe, a koji u mnogo-me dopunjava onaj objavljen u *Derleme Sözlüğü*),

Maria Račeva "Zur historisch-etymologischen Untersuchung der türkischen Farbbezeichnung *mor*" (daje se popis i analiza različitih značenja turcizma *mor* potvrđenih u bugarskim dijalektima i njihovo poređenje sa stanjem u turskom jeziku),

Gundula Salk "Die kyrgyzische Gesellschaft und orale Traditionen" (o značaju usmene tradicije za kirgisko društvo, sakupljene u, kako se navodi, već čitavom Sangura (rodoslov) kompleksu),

Wolfgang E. Scharlip "Karamanisch und Türkisch" (o osobenostima jezika Karamnlija, tukofonog, pravoslavnog naroda, na osnovu analize tekstova),

Ewa Siemieniec-Gołaś "Unknown Italian-Turkish Vocabulary" (opis i karakteristike jednog italijansko-turskog rečnika iz druge polovine XVI veka),

Marek Stachowski "Studien zum baraba-tatarischen Konsonantismus" (analiza osobenosti konsonantskog sistema jednog tatarskog dijalekta),

Stanisław Stachowski "Zum Wortschatz der türkischen Mundarten Mazedoniens" (po vrstama reči i poreklu klasifikovana turska dijalekatska leksika iz dva punkta u Makedoniji, Radovišta i Tetova, ekscerpirana iz dva etnografska rada T. Kovalskog),

Talat Tekin "On Middle Turkic *budun/budun* 'null, annihilated'" (doprinos već bogatoj naučnoj polemici i pravilnoj interpretaciji navedene reči iz srednje-turskog jezika),

Grażyna Zajac "'Tersine Dünya' - Orhan Kemal'in Tanınmayan Romanı" (analiza posthumno objavljenog, satiričnog romana Orhana Kemala "Tersine Dünya" – "Naopak svet"),

Peter Zieme "Nachlese zu Kowalskis *Türkischen Turfantexten X*" (dodatna zapažanja i novi fragmenti za *Türkischen Turfantexten X* T. Kovalskog).

Снежана Пејровић